

Valikaine “Jätkusuutlik rõivatarbimine”

Gümnaasiumi valikaine koosneb 35 tundidest. Iga õppetund kestab 45 minutit.

Sihtgrupp: 10.-12. klassi õpilased, kes on teadlikud jätkusuutlikkusest ja võivad olla huvitatud oma tarbimisharjumuste muutmisest, et vähendada keskkonnamõju.

Kursuse maht: 35x45min tundi

Kursuse osad: teoreetilised, praktilised, õppekäigud.

1. Ütdalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi “Jätkusuutlik rõivatarbimisega” taotletakse, et õpilane

- tunneb ja näeb keskkonnaprobleemi mis on tekkinud ülerahvastatud rõivatööstusega;
- tunneb, missugused loodusvarad kasutatakse tekstiilitööstuses;
- teab kuidas tekstiilitööstus mõjub keskkonnale;
- suhtub vastutundlikult keskkonnale;
- seletab mõisted “Jätkusuutlik tarbija”, “taaskasutus”, “*upcycling*”, “*recycling*”;
- tunnustab ja hindab ennast tekstiilitööstuse tarbijana;
- pakub võimalusi kuidas olla jätkusuutlik tarbija.

1.2. Õppeaine kirjeldus

“Jätkusuutlik rõivatarbimine” on valikaine, mille maht on 35 tundi, ainet õpetatakse soovitatavalt 10.- 12. klassis. Kursuse raames vaadatakse kuidas rõivaste tootmine, tarbimine ja utiliseerimine mõjutab keskkonda ja inimeste elu. Valikaine ajal saavad õpilased teada, missugused loodusressursid kasutatakse tekstiilitööstuses ning jäätmete teke põhjustest. Aines käsitletakse ka tööstuse eetilist külge, seal hulgas töötingimused, töötajate õigused ning tööstuslikku ärakasutamist. Seletatakse kiirmoe ja jätkusuutliku moe printsiibid. Samuti leiutatakse keskkonna sõbralikumad tootmisprotsessid. Kursuse raames pannakse õpilast mõtlema oma tarbimisharjumuse kohta ning pakutakse ka erinevad võimalused tarbimisharjumuse muutmiseks. Valikaine oluline on ka praktiline külg sh rõivaste parandamise oskused, taaskasutamise ja kohandamise oskused. Õpilastele tutvustatakse jätkusuutliku moe disaini loomise võimalustega nii Eestis kui ka maailmas.

1.3. Õppesisu

Valikkursuse õppesisu on jaotatud 7 teemaks (Tabel 1):

1. Tekstiil, tekstiilitööstus.
2. Tekstiil. Looduslikud kangad: puuvill, vill, lina, bambus, kanep.
3. Tekstiil. Sünteetilised kangad: polüester, viskoos, lyocell.
4. Tekstiilitööstuse mõju keskkonnale.
5. Mood, ajalugu, kiirmood, ületarbimine, tarbimisharjumused.
6. Jätkusuutlik mood maailmas ja Eestis.
7. Minu stiil on minu vastutus.

1.4. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: lipuvabrik, uuskasutuskeskus, matkaklubid, arvutiklass;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, vestlus, diskussioon, väitlused, probleemide püstitamine, küsimuste ja oma seisukohtade sõnastamine ning põhjendamine, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöo koostamine; õppekäigud. Referaatide koostamine ja etteandmine aitab kujundada esmaseid uurimistöo kogemusi ja esinemisoskust. Kirjaliku eneseväljenduse oskust aitab arendada essee kirjutamine;
- 8) on kesksel kohal kriitilise mõtlemise arendamine ning analüüsi- ja argumenteerimisoskus maailmavaatelistes küsimustes.

1.5. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

- bioloogia- keskkonnaprobleemid, loodusvarade kasutamine tekstiilitööstuses;
- geograafia - tekstiilitootmise asukohad, õppekäigud.
- keemia -looduslikud ja keemilised kiud .
- ajalugu - tekstiilitootmine ja -tööstus erinevatel ajal.
- inimeseõpetus/ühiskonnaõpetus - erinevate rollide võtmine, olukordade läbimäng, probleemõpe.
- tehnoloogia ja käsitöö - praktilised tööd, vaasi ja mänguasja tegemine.

1.6. Õppekeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.
2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi.
3. Kool korraldab arvutit ning internetiühendust vajavate tööde tegemise klassis.
4. Kool võimaldab ainekava eesmärke toetavaid demonstratsioonivahendeid (pilte, filme, videoid).

1.7. Hindamine

Hindamine on mõeldud teadmiste ja oskuste valdamise taseme määramiseks igapäevases tööprotsessis klassiruumis, kodus, õppekäigu ajal. Seda tehakse erinevates vormides ning see võimaldab õpetajal ja õpilasel oma tööd kohandada ning võimalikke puudusi kõrvaldada.

Valikaine raames hinnatakse suulised vastused (esituste), kirjalikud ja praktilised tööd, iseseisvad tegevused, osalemine õppeprotsessis (näiteks rühmatöös, õppekäigul jne) arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Olulisel kohal on kujundav hindamine. Kujundav hindamine keskendub õpilaste loovusele, eneseväljendusele ja praktiliste oskuste arendamisele. Hindamine toimub nii sõnaliselt kui ja numbriliselt. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Vastavalt Eurogümnaasiumi õpilaste hindamise korraldusele hinnatakse saavutatud õpitulemused tähestikulise hindamissüsteemiga.

Tabel 1. Valikaine “Jätkusuutlik rõivatarbimine” tundide jaotus ja tegevused.

Tunni teema	M a h t	Õppe meetodid	Õppematerjalid ja vahendid	Põhimõisted	Õpitulemused	Hindamine
1. Tekstiil ja tekstiilitöötus	2 t	arutelu loeng ajurünnak	esitlus tööleht Video https://www.youtube.com/watch?v=5nUjGNDImIk&t=56s <i>“Complete Process of Textile Manufacturing Fiber to Complete Garments”</i>	tekstiil tekstiilitööstus kergetööstus materjal	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; teab materjalidest valmistatakse tekstiili; • seletab mõisted tekstiilitööstus; • nime taototeid mis kuuluvad tekstiili 	Hinnakujundav hindamine

					tood etele.	
2. Tekstiil. Looduslikud kiud: puuvill, vill, lina, bambus, kanep	9t	arutelu loeng rühmatöö õppekäik iseseisv tööpraktilised tööd	<p>esitlus tööleht video https://www.youtube.com/watch?v=QHgNoSYlhYs "How Cotton is Processed in Factories"</p> <p>Tööleht aruteluks "Rõivad ja tekstiil puuvillast"</p> <p>Video vaatamine. "Recycled cotton becomes new fabric" https://www.youtube.com/watch?v=B1V--prLs08</p> <p>MTÜ Mondo film "Moest väljas"</p> <p>Mängukaardid "Puu vill kaardid"</p> <p>Vaasiskeemid</p> <p>Tööleht „Kui palju puuvillast tead?[54]"</p> <p>Video „How It is made Wool" https://www.youtube.com/watch?v=dPrGGv7pHXE</p> <p>Praktiline tund "Mänguasja tegemine vanast villa kampsunist"</p> <p>Tagasiside leht</p>	tekstiilkiud taimsed kiud loomsed kiud hooldamine looduslikud kiud puuvill vill lina bambus kanep kiud lõng taaskasutus	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; tunneb looduslike kiudusid, nende omadusi ning kasutamist; • oskab looduslikest kiududest materjali õigesti hooldada; • analüüsib vaadatud videod ja väljendab oma arva 	Hinneldav hindamine

					<ul style="list-style-type: none"> • must ; • teeb vaasi vana st T-särgist; • teeb mänguasja vana st villa sest kampsunist. 	
3. Tekstiil. Sünteetilised kiud: polüester, viskoos, lyocell, nailon/polüamiid, polüakrüül	7t	ajurünnak individuaalne töörühmatöö loeng õpetaja küsimus õppekäik	<p>tööleht esitlus</p> <p>Video 1“ <i>How Its Made Polyester</i>” https://www.youtube.com/watch?v=zYkgIUysDKk</p> <p>Video 2. „<i>Fabrication Fabric. Profile og Nailon</i>“ https://www.youtube.com/watch?v=dXJkA0H8K1c</p> <p>Külalis lektor “Rang-sells”“Plastik pudelist T-särgini” Õppekäik ettevõttesse Lipuvabrik OÜ</p>	tekstiil, sünteetilisest liud, polüester, viskoos, lyocell, nailon/polüamiid, korduskasutus, taaskasutus	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; • tunneb sünteetilise kiudaineid, nende omadusi ning kasutamist; • oskab sünteetilisest kiust materje 	Hinneldav hindamine

					<p>õiges ti hool dada ; • anal üüsi b vaad atud vide od ja välje ndab oma arva must ; • aktii vsel osale b õppe käig ul</p>	
4. Tekstiilitööstuse mõju keskkonnale	2t	loeng ajurünnak õppemäng rühmatöö	Esitlus Töölehed Video vaatamine MTÜ Mondo "Tõeline väärtus" Õppemäng "Kahoot"	looduslikud ressursid veereostus, kasvuhoo negaaside heide, tekstiilijäätmed prügilas, ületarbimine, taaskasutus, mikrokiud, sünteetilisid ja looduslikud kiud	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; • räägib kuidas tekstiilitööstus mõjub keskkonnale; • pakub oma laeandused; 	Hinneldav hindamine

					<ul style="list-style-type: none"> • vaatab ja analüübib videot; • arutleb ja väljendab oma positsiooni 	
5. Mood, ajalugu, kiirmood	4t	loeng ajurünnak rühmatöö õppevideod	Esitlus Õppevideo "Sulle särgi õmblevad käed" MTÜ Mondo	mood kiirmood odavad kangad hooaeg ületarbimine tarbimine tarbimisharjumused	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; • räägib lühidalt moe ajaloo kohta; • teab millal tekkis kiirmood; • nimetab kiirmoe tunnused; • nimetab kiirmoe ga tekkinud probleeme 	Hinneldav hindamine

					<ul style="list-style-type: none"> eemid; tunneb kiirmoebrände; vaatab ja analüübib videoid; arutleb ja väljendab oma positsiooni annab tagasisidet 	
6. Jätkusuutlik mood maailmas ja Eestis	9t	loeng õppekäik õppemäng iseseisv töö rühmatöö arutelu	Esitlus Tööleht Õppekäik, „Tekstiilkaubandus, jäätmed, säästlik eluviis“; Altaguse Matkaklubi Õppemäng „Kuidas edasi?“ [54] Õppetegevus “Rõivavahetuspidu” tagasisideleht Õppekäik Uuskasutuskeskuse	<i>upcycling</i> , <i>recycling</i> , taaskasutamised jäätmed	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> seletab põhimõisted; nimetab tuntumaid jätkusuutlikud brändid maailmas; nimetab Eesti jätku 	kujundamine

					<p>suutlikud brändid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb õppekäigul ja annab tagasisidet; • osaleb õppemängus; • hindab ennast kui jätku suutlikus tarbijat; • analüüsib oma tarbimisharjumusi. 	
7. "Minu stiil on minu vastutus"	2t	Iseseisev töөрühmatöö	<p>Pliiatsid A2 paber Tööleht Õppekaardid Simulatsioon „Tunne oma asju“[54] Hooldustähistuse tingmärgid Tagasisideleht</p>	stiilhooldusmärgid simulatsioon	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seletab põhimõisted; • tunneb hooldustä 	Hinnekujundav hindamine

					<p>histu se ting märg id;</p> <ul style="list-style-type: none"> • anal üüsi b oma rõiva ste hool dami st; • leiab lahe ndus e enda rõiva ste elupi kend amis eks; • osale b aktii vselt tege vuste s; • anna b terve le kurs usele tagas iside t	
--	--	--	--	--	--	--